

0

Hoće li zelena tranzicija ugledati „zeleno” sunce ili...

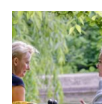
Objavio DemosMedia u 11. kolovoza 2023. Tagovi Kategorija

FOTO: IVAN HRSTIĆ

Kad je 2019. godine godine Europska komisija predstavljala Europski zeleni plan, kao strategiju za postizanje održivosti gospodarstva EU-a pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije, prvo što čovjeku padne na pamet je činjenica da je taj isti čovjek kroz povijest i stvarao i razarao te da je to u njegovoj samoj prirodi. U osnovi ova strategija kao i mnoge druge stvari predstavlja ogroman paradoks i tragičnost čovjekovog bivstvovanja u kojem razum ne kontrolira emocije, pohlepu, želju da ovladamo drugima i svijetom i da preuzmemo ulogu Boga. Ili možda, najbolje da parafraziramo E. Fromma da sve što čovjeka danas muči, djelo je njega samoga.

Neki će reći da proživljavamo klimatsku i ekološku krizu, neki će negirati, uglavnom kao posljedicu kontradiktornih informacija koje se u javnosti pojavljuju i koje u konačnici izazivaju sumnju, što je loše i što govori o nikad potrebnijoj jasnoći kroz koju bi razumjeli što se događa i gdje počinje istina, a gdje obmana. No kakav god stav imali oko klimatskih promjena, Europski zeleni plan kako smanjiti emisije, poboljšati stanje prirodnog okoliša, stvoriti nove gospodarske mogućnosti i poboljšati kvalitetu života građana postao je nužnost. U toj istoj nužnosti naglašava se doprinos i važnost uloge svih nas, što je nesporno u kontekstu zajedništva i potrebe rješavanja problema, iako i tu se može otvoriti pitanje naše uloge. Ta nagla potreba za jednakosti u obvezama pokazuje da oni koji su uzrokovali klimatske promjene još uvijek nemaju bespoštednu iskrenost prema sebi samima kako bi našli put istinskom rješavanju ovog pitanja. I sada „jaki” koji su često ostali dužni istinu, odavno se postavili, odredili smjer kretanja čovječanstva i objeručke prihvatili antropocentrizam, odnosno stav da je čovjek superioran nad samom prirodom traže ulogu,

[DM RADIO](#)[NAJNOVIJE](#)[Aktualno Lifestyle](#)[Zanimljivosti](#)

Misli im odlutaju: Ovi horoskopski znakovi vole pričati, ali ne slušaju druge dok govore

26. KOLOVOZA 2023.

[Aktualno Hrvatska](#)[Politika Vijesti](#)

Tomaševićev porezni udar na

uvjetno rečeno običnog čovjeka u spašavanju svijeta. Naravno, to će se i dogoditi i „običan čovjek” vremenom će preispitati svoje individualne potrošačke navike i načine razmišljanja jer, kako je to rekao argentinski fizičar i književnik Ernesto Sábato u svom romanu „ O junacima i grobovima”: „Svijet ne spašavaju ideje, intelekt ni razum nego nešto sasvim drugo; one nerazumne čovjekove nade, njegovo upinjanje da preživi, njegova želja da diše dokle god može, njegovo malo, tvrdoglavo i smiješno svakodnevno junaštvo naspram zle kobi.”

Bilo kako bilo, posljednjih godina Europski zeleni plan, kojim bi Europa do 2050. trebala postati prvi klimatski neutralan kontinent, postalo je pitanje o kojem se naširoko raspravlja, a zelena tranzicija zbog pretjerane potrošnje prirodnih resursa, kako fosilnih tako i obnovljivih predstavlja vrijeme potrebno za provedbu promjena koje će društva dovesti do održivog načina života.

I dok se istovremeno kotači gospodarstva okreću, ključni je izazov ograničiti potrošnju unutar nosivog kapaciteta našeg planeta. Općenito govoreći, plan je da postupno ukidanje fosilnih goriva pretvori klimatske i ekološke izazove u priliku te da zeleni prijelaz postane pokretač novog rasta i postavi temelje za poslovanje i održivo gospodarstvo.

Iako je Europska komisija 2021. godine predstavila zakonodavni paket 'Fit for 55' koji donosi niz prijedloga kako bi se do 2030. neto emisije stakleničkih plinova smanjile za barem 55 posto u usporedbi s razinama iz 1990. godine, ono što je najvažnije u svemu je odrediti koje su to akcije koje treba provesti u razdoblju koje se smatraju graničnim kako se ne bi došlo do točke s koje više nema povratka. I Hrvatska nastavlja svoj put na „tri piste” kako je to izjavio premijer Plenković – zelena tranzicija, digitalna transformacija i demografska revitalizacija kako bi se osigurala konkurentnost na globalnom tržištu i mogućnost suočavanja s izazovima, s ciljem da kao društvo ostanemo na okupu. Zelena tranzicija kroz Nacionalnu razvojnu strategiju 2030. proglašena je kao jedan o ključnih strateških ciljeva i smjerova budućeg razvoja zemlje. Iz Višegodišnjeg proračuna EU i NextGeneration EU-a zelenim ulaganjima dodijeljeno je 30 posto, a države članice imaju obvezu izdvajanja najmanje 37 % sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost za ulaganja i reforme kojima se podupiru klimatski ciljevi.

No što je s hrvatski tvrtkama i zelenim poduzetništvom?

S obzirom da se veliki igrači snažno pozicioniraju na globalnom tržištu, s naglaskom na Kinu koja želi postati primarnim centrom za inovacije umjetne inteligencije do 2030., s industrijom umjetne inteligencije vrijednom 130 milijardi eura i povezanim industrijama vrijednim 1,3 bilijuna eura, Hrvatska mora prvo znati gdje je sada, kuda želi ići, odnosno mora prepoznati zelenu tranziciju kao poslovnu priliku kako bi, uz određene specifičnosti i vlastite modele našla svoje mjesto među globalnim igračima. U navedenom kontekstu, sve zvuči kao da samo u Biblijskoj priči o Davidu i Golijatu visokom 3 metra i sa svojim zaštitnikom, no David je praćkom pogodio Filistejskog junaka. Drugim riječima sve je moguće, a prema sadašnjim kretanjima druge opcije i nema.

Kako pokazuje istraživanje o spremnosti hrvatskih tvrtki na zelenu tranziciju koje je HGK provela s konzultantskom kućom Apsolon, većina hrvatskih tvrtki još uvijek nije dovoljno svjesna utjecaja zelene tranzicije na poslovanje i nije spremna investirati u istu. Prema rezultatima istraživanja o percepciji procesa zelene tranzicije koji će imati utjecaj na poslovanje, 38 % tvrtki ima pozitivnu percepciju, negativnu percepciju, ali slabijeg intenziteta ima 27,5%, a čak 28,1 posto ispitanika smatra da proces zelene tranzicije neće imati utjecaj na trenutačno poslovanje. Navedeni rezultati sugeriraju da je puno posla ispred nas, ali i da nismo dovoljno svjesni nužnosti zelene tranzicije, što, zasigurno jednim dijelom može biti rezultat sumnje u klimatske promjene, ali i nepovjerenja u vrijednosti koje bi došle. U samom procesu zelene tranzicije treba imati u vidu da se tehnologija obično kreće brže od propisa, što može usporiti provedbu ili rezultirati regulatornim prazninama. Ovaj problem posebno je izražen u manje razvijenim gospodarstvima s ograničenim administrativnim kapacitetom, ali se može uočiti i u naprednijim gospodarstvima. Nepostojanje sveobuhvatnih propisa može kočiti i ulaganja i korištenje.

NAŠ YOUTUBE KANAL

KOLUMNNE

Aktualno Kolumne

**Bez vladavine
prava i zaštite
od pretjerane
moći nema ni
promicanja
europskog
načina života ni
europskog
identiteta**

26. KOLOVOZA 2023.

Aktualno Kolumne

**Je li došlo
vrijeme za
socijalnu**

Kada govorimo o zelenoj tranziciji, a kako je izjavila i predsjednica EK Ursula von der Leyen, govorimo, zapravo o promjeni poslovne paradigme i preobrazbi načina života i rada te proizvodnje i potrošnje kako bismo zdravije živjeli i inovativnije radili te o činjenici da EU želi postati svjetski predvodnik. Ovo potonje pokazuje ambiciju koja je sama po sebi pozitivna, iskazuje potrebu i želju za napretkom, sve do trenutka kada se pretvori u bolesno stanje i na štetu svih nas koji nismo izravno povezani s ovim pitanjem. Za navedeno zelena i digitalna tranzicija ključne su za osiguranje kratkoročne i dugoročne dobrobiti planeta, a tehnologija je ključna za postizanje ekonomske i društvene stabilnosti koja će omogućiti kontinuirani rast bez štete za okoliš. Kako pokazuje Svjetski ekonomski forum, tehnologija i digitalizacija mogle bi pomoći u smanjenju emisija za više od trećine od 50% predloženih za 2030.

Digitalizacija je već ključna za energetske tranzicije i za postizanje mjera potrebnih za suzbijanje klimatskih promjena, putem tehnologija kao što su 5G, Big Data ili umjetna inteligencija, koje bi trebale osnažiti učinkovitost industrija i drugih usluga te otvoriti vrata razvoju novih usluga za zelenije, učinkovitije i prirodi prijateljskije društvo. No postavlja se pitanje, kada se odustane od starog načina poslovanja koji ugrožava ovaj naš planet, što će dalje biti s novim, uzimajući u obzir uključivanje digitalizacije, odnosno umjetne inteligencije, odnosno kako će se ta preobrazba odraziti na ljude.

EU predviđa primjenu umjetne inteligencije za širok raspon aplikacija za postizanje ciljeva Europskog zelenog plana. Ona i definira sustave umjetne inteligencije kao „softverske (a moguće i hardverske) sustave koje su dizajnirali ljudi koji, s obzirom na složeni cilj, djeluju u fizičkoj ili digitalnoj dimenziji opažajući svoje okruženje prikupljanjem podataka, tumačenjem prikupljenih strukturiranih ili nestrukturiranih podataka, zaključivanjem o znanju ili obradi informacija izvedenih iz ovih podataka i odlučivanju o najboljim radnjama koje treba poduzeti za postizanje zadanog cilja.” Međutim kada dizajniraju ljudi, tada uvijek postoji opasnost da sve ode u krivom smjeru, jer postavlja se i pitanje tko će te dizajnere kontrolirati.

S druge strane, ako je umjetna inteligencija doista daleko bolja od ljudi, kada je riječ o brzom izvršavanju složenih zadataka, tada se ne može zanemariti njezin potencijal u podršci i ubrzanju prijelaza na zeleniju budućnost uz povećanje energetske sigurnosti. Međutim, baš kao i svaka nova tehnologija, posebno ona koja još uvijek nije u potpunosti shvaćena, pred nama su mnogi izazovi, nerijetko zabrinjavajući. Mnogi stručnjaci upozoravaju na opasnost umjetne inteligencije, zagovaraju i zaustavljanje procesa dok se ne sagledaju sve negativnosti. Unatoč mnoštvu informacija, studija, istraživanja, puno je još otvorenih pitanja, nepoznanica i kontradiktornosti, u smislu onoga što gledamo i svjedočimo pa je tako, za sada i nejasno kako će se zapošljavanje, kao rezultat automatizacije odraziti u budućnosti. Hoće li se smanjiti diferencijacija između bogatih i siromašnih i biti u službi dobrobiti za široku zajednicu ili ćemo svjedočiti i dalje suprotnom. Imajući u vidu umjetnu inteligenciju koja kombinira fizički, digitalni i biološki svijet, hoće li se dovesti u pitanje i sama humanost koja je već ozbiljno načeta. Hoće li digitalna tehnologija, kako se stalno naglašava pa tako i u Bijeloj knjizi EU o umjetnoj inteligenciji biti pravedna tranzicija, etična i održiva te poštivati vrijednosti i temeljna prava.

Kada bi pokušali sagledati moguće posljedice u budućnosti, ne moramo nužno biti stručni, već je dovoljno upotrijebiti logiku i postaviti si određena pitanja. Ako povučemo paralelu s istrebljenjem određenih vrsta životinja čija sudbina danas ovisi više o ljudima, nego o njima samima pa iznesemo činjenicu da će pametni strojevi do 2025. imati IQ veći od 90 posto populacije ili iznesemo jedan aksiom koji govori da je čovjek nerijetko iracionalan i pohlepan pa traži još i još, može li sudbina naše vrste ovisiti o akcijama superinteligencije i dovesti nas do samouništenja? Ako ova pitanja postavite stručnjacima, pokušat će iznijeti sve pozitivne strane, bez potrebe dubljeg ulaska u moguće posljedice jer je njihov fokus isključivo na tehnologiji i znanosti. Sve u svemu, sve je moguće ili ništa nije nemoguće jer ovisi, prije svega o ljudskom djelovanju koje je nerijetko iracionalno i vođeno krivim motivima.

Ako se pitamo je li moguća zelena tranzicija i zeleno poduzetništvo odgovor je pozitivan. Sjajan primjer navedenom je finski grad Lahti, izabran za Zelenu prijestolnicu Europe 2021 koji je, zahvaljujući suradnji između građana, poduzeća i vlasti, od industrijskog grada postao mjerilo u održivosti, kružnom gospodarstvu i klimatskoj neutralnosti.

Prava promjena može se, uistinu postići samo uključivim i suradničkim pristupom svih sektora društva, ali prije svega iskrenim nastojanjem da se odmaknemo od sustavnog uništavanja prirode. Zelena tranzicija je neizbježna te je bitno provesti planove za ograničavanje emisija onečišćujućih tvari i potpuno promijeniti trenutni način na koji se ljudi odnose prema okolišu. Klimatske promjene već su vidljiva stvarnost u mnogim dijelovima svijeta. To rezultira teškim vremenskim nepogodama i lošim životnim uvjetima za milijune ljudi. Ovo je kontekst u kojem se moraju tražiti svi mogući alati kako bi se osiguralo da zelena tranzicija dođe na vrijeme kako bi se preokrenuo životni stil koji je dugoročno neodrživ i usvojio onaj koji osigurava da ljudska aktivnost ne ugrožava vlastitu budućnost.

Hrvatska država i nadležne institucije trebaju predvoditi zelenu tranziciju podupirući razne vrste bespovratnih sredstava, razvijajući zakonodavstvo i smjernice te procjenjujući i stvarajući kriterije za nove projekte. Zajedno s dionicima treba osigurati da oni koji provode mjere potrebne za tranziciju mogu očekivati stabilno regulatorno okruženje te financijske i informacijske poticaje za provođenje reformi i ulaganja. Kao imperativ nadležni moraju upoznavati javnost o svojim odlukama u procesu tranzicije.

Budući da je zelena tranzicija strategija za budućnost koja utječe na sadašnjost, ljudi i tvrtke moraju biti svjesni njezinih glavnih značajki, poput uloge koju će tehnologija igrati. U protivnom, teško ćemo naći mjesto pod „zelenim“ suncem.

Piše: Snježana Nemec/Demos media

OVAJ PROJEKT FINANCIRAN JE SREDSTVIMA ZA POTICANJE NOVINARSKO IZVRSNOSTI AGENCIJE ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE

[Facebook](#)

[Tweet](#)

DemosMedia

Slični članci

26. kolovoza 2023.

FOTO:
SCREENSHOT/YT

Tomaševićev porezni udar na iznajmljivače : “Želimo da stanovi idu u dugi najam”

[Opširnije](#)

26. kolovoza 2023.

FOTO: KGK/FB

Je li Kolindi ugrožen život? Ni jedan političar nije ovako čuvan, ne odvajaju se od nje 24 sata. Sve proglašeno tajnom

[Opširnije](#)

26. kolovoza 2023.

FOTO: INSTAGRAM

Mnogi još nisu prežalili odlazak jedne od najljepših Hrvatica s malih ekrana, a sada je počastila pogledom na svoje tijelo bez mane!

[Opširnije](#)

KATEGORIJE

[Umjetnost](#)[Podcast studio](#)[Zaželi](#)[Nekategorizirano](#)[Općine](#)[Kolumne](#)[Županija](#)[Udruge građana](#)[Obrazovanje](#)[Gradovi](#)

PRATITE

NAS

NEWSLETTER

Za naše novosti pretplatite se na naš newsletter.

Možete se odjaviti u bilo kojem trenutku.

Pročitao sam i slažem se s uvjetima i odredbama

Pretplatite se

[Impresum](#)[Kontakt](#)[O nama](#)[Uvjeti korištenja](#)[Prodaja i marketing](#)[Redakcija](#)[Pravila privatnosti](#)